**هەرێمی کوردستانی عێراق**
ئەنجوومەنی نیشتمانیی
کوردستانی عێراق

## ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

# پرۆتۆکۆلەکان

# ٤

١٩٩٢ ـ بەرگی چوارەم

چاپی یەکەم ١٩٩٨

# پێڕست:


پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤٩) سێ شەممە رێکەوتی ١٩٩٢/١١/١٠ ——— ل٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٥٠) چوارشەممە رێکەوتی ١٩٩٢/١١/١١ ——— ل٢٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٥١) پێنج شەممە رێکەوتی ١٩٩٢/١١/١٢ ——— ل٥٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٥٢) شەممە رێکەوتی ١٩٩٢/١١/٢١ ——— ل٩٣

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٥٣) یەک شەممە رێکەوتی ١٩٩٢/١١/٢٢ ——— ل١١٣

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٥٤) دووشەممە رێکەوتی ١٩٩٢/١١/٢٣ ——— ل١٣٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٥٥) سێ شەممە رێکەوتی ١٩٩٢/١١/٢٤ ——— ل١٦٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٥٦) پێنج شەممە رێکەوتی ١٩٩٢/١١/٢٦ ——— ل١٩٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٥٧) شەممە رێکەوتی ١٩٩٢/١١/٢٨ ——— ل٢١١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٥٨) یەک شەممە رێکەوتی ١٩٩٢/١١/٢٩ ——— ل٢٦٣

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٥٩) سێ شەممە رێکەوتی ١٩٩٢/١٢/١ ——— ل٣١٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٦٠) دووشەممە رێکەوتی ١٩٩٢/١٢/٧ ——— ل٣٢٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٦١) سێ شەممە رێکەوتی ١٩٩٢/١٢/٨ ——— ل٣٨١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٦٢) چوارشەممە رێکەوتی ١٩٩٢/١٢/٩ ——— ل٤٢٣

ئامادە بێت، بەڵکو ئەمڕۆ ئەو بەشەی لە یاسای وەزارەتی ڕۆشنبیری ماوە زوو تەواوی بکەین، سوپاس.

**بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:**

ئێستا هەر ئەوەم لە یاد بوو، بەڵام بەراستی نەمدەزانی لەم خاڵانە زوو تەواو دەبین، ئەگەر وەزیری ڕۆشنبیری ئامادە بێ باشترە، بەڵام لەهەموو حاڵەتێکدا تا ئەو یاسایە تەواو دەکەین و، نایخەنە هەفتەی داهاتوو.

ئێستا خاڵی دووەم: بەردەوام دەبین لەسەر گفتوگۆ کردنی یاسای وەزارەتی ڕۆشنبیری، تکایە لیژنەی یاسا بێتە جێگای تایبەتی خۆی بۆ پێشکەش کردنی یاساکە.

**بەڕێز ڕەجەب شەعبان تەییب:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

تێبینیم هەیە دەربارەی دەستەواژەی ( قرر المجلس الوطني الكوردستاني)، بەرای من باشترە بکرێت بە (قرر المجلس الوطني لكوردستان العراق).

**بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:**

وابزانم کە خوێندیانەوە کردیان بە (مجلس وطني لكوردستان العراق)، وەک دیاربوو لە خوێندنەوە وەکو تێبینیمان کرد سەرۆکایەتی ئەنجوومەن ئەوەیان چاک کردووە.

**بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

المادة الثالثة:

١- الوزير: هو الرئيس الاعلى للوزارة ومسؤول من توجيه اعمالها وممارسة الاشراف والرقابة على فعالياتها، وتصدر عنه القرارات والاوامر والتعليمات لكل ماله علاقة بمهام الوزارة وتشكيلاتها من حيث النواحي القانونية والادارية والفنية ضمن حدود هذا القانون والقوانين والانظمة النافذة الاخرى ويكون مسؤولا امام مجلس الوزراء بصفته عضوا متضامنا فيه.

٢- وكيل الوزارة: يتولى المهام التي يوكلها اليه الوزير.

**بەڕێز نەهلە محەمەد سەعدوڵڵا:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

پێشنیاری من ئەوەیە کە مادەی(٧) بخرێتە سەر برگەی یەکەم (الوزير) لە کۆتاییدا زیاد بکرێ (ويتم تخويل بعض صلاحياته الى الوكيل او المدراء العامين او مايراه مناسبا) لوحاڵەتە مادەی(٧) نامێنێ، سوپاس.

**بەڕێز عەدنان محەمەد ئەقشەبەندیی:**
**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

ئێمە وەکو لیژنەی یاسا هیچ لارییمان نییە لەسەر ئەوەی پێشنیارەکەی بەڕێز نەهلە وەربگیرێ، چونکە هیچ شتێک ناگۆڕێت، ئەگەر مادە (٧) بخەینە سەر بڕگە (١)ی مادە (٣)، لەبەر ئەوەی ئێمە دەقێکی گشتییمان هەیە کە دابەش کردنی دەسەلآت لە نێوان وەزیرو بریکاری وەزارەت بە رێککەوتن دەبێ، سوپاس.

**بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:**
**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

ئێستا پێشنیار کرا کە بڕگە (١) لە مادە (٣)دا ئەو زیادەی بێتە سەر (تخویل بعض من صلاحیاته لرؤساء الدوائر الرئیسة فیها)، بەلآم بڕگە (٢) وەکو خۆی دەمێنێتەوە.

**بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:**

ئێستا هیچ لارییتان هەیە لەسەر ئەوەی مادە (٣) وەکو خۆی بمێنێتەوە؟. نییە. کەواتە دەیخەینە دەنگدانەوە.

کێ لەگەڵ ئەوەدایە مادە (٣) وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟ دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین..کێ لە دژە؟ بەزۆربەی دەنگ مادە (٣) پەسند کرا.

**بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:**
**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

المادة الرابعة: تتألف الوزارة من التشكيلات والمديريات التالية:

١ـ مكتب الوزير.

٢ـ مكتب وكيل الوزارة.

٣ـ المديرية العامة لديوان الوزارة وتتألف من المديريات التالية:

أـ مديرية الادارة وشؤون الافراد.

ب ـ مديرية الحسابات والتدقيق.

ج ـ مديرية التخطيط والمتابعة.

٤ـ المديرية العامة للثقافة وتتألف من المديريات التالية:

أـ مديرية التأليف والترجمة والنشر.

ب ـ مديرية الفنون.

ج ـ مديرية الرعاية العلمية.

د- مديرية التراث الشعبي.
هـ - مديرية الثقافة التركمانية.
و- مديرية الثقافة الآشورية.
ز- مديرية الثقافة في محافظات الاقليم.
ح - دار الازياء الكردية.
٥- المديرية العامة للآثار وترتبط بها مديريات آثار محافظات الاقليم.
٦- المديرية العامة للاعلام وتتألف من المديريات التالية:
أ- مديرية الاذاعة والتلفزيون.
ب - مديرية وكالة انباء كوردستان.
٧- المديرية العامة للرياضة والشباب: وترتبط بها مديريات الرياضة والشباب في محافظات الاقليم.
٨- دار الطباعة والصحافة والنشر والتوزيع وتؤسس بموجب نظام خاص.

**بەڕێز د. فـــایەق مـــحـــەمـــەد گـــولپی:**
**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**
سەرۆکایەتی بڕیارێکی دابوو کە لە هەر گفتوگۆیەکدا (٦)کەس زیاتر قسە نەکات، داواکارم ئەو بڕیارە لەم دانیشتنەوە جێبەجێ بکرێ، سوپاس.

**بەڕێز ســەعـیـد عـەلی خـان سلیـمـانی:**
**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**
کارگەی مافور دەزگایەکی پیشەسازییە پێویستە سەر بە وەزارەتی پیشەسازی بێت، چونکە هیچ پەیوەندییەکی بە وەزارەتی رۆشنبیرییەوە نییە، سوپاس.
**بەڕێز د.عـیـزەدین مـســتـەفـا رەسـول:**
**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**
هەمان پێشنیاری بەڕێز (سەعید)م هەیە، کە کارگەی مافور سەر بە وەزارەتی پیشەسازی بێت، سوپاس.
**بەڕێز بەختـیـار حـەیدەر عـوسـمـان:**
**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**
تێبینییەکم هەیە لەسەر ئەو بڕگەیە کە دەڵێ: (تتألف الوزارة من التشكيلات والمديريات التالية: مكتب الوزير، ومكتب وكيل الوزير).
فەرمانبەر هەمیشە دەبێت بەستێتەوە بە دیوان، راستە ئەمانە سەر بە نووسینگەی وەزیرن، بەڵام

دەبێ لێپرسراوێکیان هەبێ، لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم کە ئەم نووسینگانە لە زمنی (تشکیلات المدیریات العامة لدیوان الوزارة ) دابن، سوپاس.

**بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

یەکەم: دەربارەی (مدیریة الحسابات والتدقیق)، وردکاری بەشێکە لە ژمێریاری، بەڵام چاودێری دارایی جیاوازە، لەبەرئەوە ئەم بڕگەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە باشە.

دووەم: لەم یاسایەدا هیچ باسی کتێبخانەی نیشتمانیی نەکراوە، چونکە هەموو کتێبێک پێویستە ژمارەی (ایداع)ی هەبێت، لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم لە بەڕێوەبەرایەتییەکاندا جێگای (کتێبخانەی نیشتمانیی لە کوردستان)دا بکرێتەوە.

سێیەم: پێشنیار دەکەم کە هەردوو بڕگەی (هـ،و) لێک بدرێت و، بکرێتە (مدیریة الثقافة التركمانية، والاشورية، والاقليات )، سوپاس.

**بەڕێز حەمید سەلیم میران:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

من تێبینیم هەیە دەربارەی بڕگە (٧) کە دەڵێ: (وترتبط المديريات الرياضة والشباب في محافظات الاقليم)، ئەوەی کەوا دیارە وەرزش یەکێتی هەیە وەکو (یەکێتی تۆپی پێ و، یەکێتی تۆپی سەبەتە)، پێشنیار دەکەم ئەو یەکێتییانە ببەسترێنەوە بە (مديريات الرياضة والشباب)، چونکە ئێمە لیژنەی ئۆڵۆمپیمان نییە لە کوردستاندا، سوپاس.

**بەڕێز بارزان خالید عەزیز/بریکاری وەزارەتی رۆشنبیری:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

هەندێ لە ئەندامان باسی کارگەی مافوری دەستکردیان کرد، ئێمە لەگەڵ لیژنەی دارایی و، یاسا زۆر باسمان کرد، ئەم کارگەیە لایەنی هونەری زۆری تێدایە، لەبەر ئەوە دراوە بە وەزارەتی رۆشنبیری هەرچەندە ئێستا زیاتر بووەتە بازرگانی مافور گران بووە، بەرای من لایەنە پیشەسازییەکەی بدرێتە وەزارەتی پیشەسازی.

هەروەها من چەند پێشنیارێکی دیکەم هەیە ئەگەر بەڕێز وەزیری رۆشنبیری پەسندیان بکات، وەکو خانەی جلوبەرگ (دارالازیاء) بکرێتەوە، سەر بەوزارەتی رۆشنبیری بێت، هەروەها چەند پەیمانگایەک بکرێتە وەکو (پەیمانگای دیراساتی ئاوازی کوردی)و، پەیمانگایەکی دیکە بۆ پێشخستن و پێگەیاندنی کادری راگەیاندن، سوپاس.

**بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

لە پرۆژەی وەزارەتی رۆشنبیریدا بڕگە (٤) بەم شێوەیە هاتووە:

٤ـ المديرية العامة للثقافة والفنون وتتألف من المديريات التالية:

أـ مديرية التأليف والترجمة والنشر.
ب ـ مديرية الفنون التشكيلية.
ج ـ مديرية السينما والمسرح.
دـ مديرية الرعاية العلمية.
هـ ـ دائرة ثقافة الاطفال.
وـ مديرية التراث الشعبي.
زـ مديرية الدراسات النغمية والموسيقية.
ح ـ مديرية الثقافة التركمانية.
ط ـ مديرية الثقافة الاشورية.
ي ـ مديريات الثقافة في محافظات الاقليم.
ك ـ دار الازياء الكردية.

**بەڕێز فــەلەکــەدین ســابیــر کــاکــەیی:**
**بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.**

وابزانم ئەوەی بەڕێز وەزیری ڕۆشنبیری ئێستا پێشکەشی کردووە تارادەیەکی باش دەگونجێ لەگەڵ ئەو مادەیەی بۆ وەزارەت دانراوە، چونکە پێکهاتەکە (تشکیلات) بەپێی ئەرکەکانی بەڕێوەبەرایەتییەکان دادەنرێت، بەرای من ئەم مادەیە پەسند بکرێ، سوپاس.

**بەڕێز جــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:**

ئێستا لەسەر برگەی (١-٢-٣) هیچ تێبینی؟ نییە.
کــەواتە کێ لەگــەڵ ئەوەدایە برگــە(١)و (٢) و(٣) وەکــو خــۆیان بمێنێنەوە تکایە دەست بەرزکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین..کێ لەدژە؟.. بەزۆری دەنگ برگەکانی (١ــ ٢ــ ٣) پەسند کران.
برگەی(٤) پێشنیارێکی بەڕێز وەزیری ڕۆشنبیری هەیە.

**بەڕێز ئەیـا دحـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:**
**بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.**

برگە (٤) (دائرة ثقافة الاطفال) دەبێ بە:(دائرة ثقافة الطفل)، سوپاس.

**بەڕێز جــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:**

پێشنیاری بەڕێز وەزیری ڕۆشنبیری بەم شێوەیە: برگە (٤) بکرێ بە (دائرة ثقافة الطفل).
ئێستا کێ لەگەڵ ئەوەدایە ئەو پێشنیارەی بەڕێز وەزیری ڕۆشنبیری کردویەتی لەسەر برگە (٤)

وەربگیرێ تکایە دەستی بەرزبکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟.. بەزۆری دەنگ پەسند کرا.

کێ لەگەڵ ئەوەدایە برگە (٥)وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. سوپاستان دەکەین..کێ لە دژە؟.. بەزۆری دەنگ برگە (٥) پەسند کرا.

برگە(٦)(المديرية العامة للاعلان )، کێ لەگەڵ ئەوەدایە وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟ .. دەست بەرزکرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟ بەزۆربەی دەنگ برگە (٦) پەسند کرا.

برگە(٧) کێ لەگەڵ ئەوەدایە وەکو خۆی بمێنێتەوە؟. بەڕێز شێرکۆ فەرموو.

**بەڕێز شێرکو فایەق بێکەس/وەزیری رۆشنبیری:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

لەبرگە(٧)دا هاتووە: (المديرية العامة للرياضة والشباب ترتبط بها مديريات الرياضة والشباب في محافظات الاقليم).

ئێمە وەکو وەزارەتی رۆشنبیری رامان وایە کە لیژنەی ئۆلۆمپی بەم **برگەیە ببەسترێتەوە**، واتا برگە (٧) بەم شێوەیە بێت: (المديرية العامة للرياضة والشباب، **وترتبط بها اللجنة الاولمپية**، ومديريات الرياضة والشباب في محافظات الاقليم).

**بەڕێز فەرەنسۆ تۆماهەریری:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

لە هەر ولاتێکدا کە (وەزارەتی وەرزش) هەبێت، (لیژنەی ئۆلۆمپی) نابێت، ئێستا لە کوردستاندا وەزارەتی رۆشنبیری سەرپەرشتی ئیشوکاری وەرزش دەکات، لەبەر ئەوە پێویست بە دانانی (لیژنەی ئۆلمپی) ناکات، سوپاس.

**بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:**

وابزانم لە دوارۆژدا وەزارەت ئەتوانێ لە رێگەی ئەنجوومەنی وەزیرانەوە بەدەرکردنی نیزامێک (لیژنەی ئۆلۆمپی) پێک بێنێت.

ئێستا برگە (٧)(المديرية العامة للرياضة والشباب وترتبط بها مديريات الرياضة والشباب في محافظات الاقليم) کێ لەگەڵ ئەوەدایە وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟.. بەزۆری دەنگ برگە (٧) پەسند کرا.

برگە (٨) (دار الطباعة والنشر): کێ لەگەڵ ئەوەدایە وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟.. بەزۆری دەنگ برگە (٨) پەسند کرا.

**بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

المادة الخامسة: لوزير تشكيل لجان دائمية أو المؤقتة لغرض تحقيق اي من المهام الواردة في المادة (٢) من هذا القانون.

**بەڕێز کـــاکـەڕەش مـحـەمـەد نەقـشـبـەندیی:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

بەڕای من ئەم مادەیە هەر لە بنەڕەتدا پێویست نییە، چونکە ئێمە هەموو دەستەلاتمان داوەتەوە وەزیر، بۆیە وشەی( للوزير) زیادە، سوپاس.

**بەڕێز جـــێـگری ســـەرۆکی ئـەنجـــوومـــەن:**

مـادەی( ٥ )دەڵێ: (للوزير تشكيل لجان دائمية او مؤقتة لغرض تحقيق اي من المهام الواردة في المادة(٢) من هذا القانون).

پێشنیارێک هەیە کە پێویست ناکات ئەو مادەیە هەبێ، چونکە ئەمە لە ئەرکەکانی وەزیرە. کەس تێبینی هەیە لەسەر ئەم پێشنیارە؟.

**بەڕێز حـــســـێن عـــارف عـــەبدولڕەحـــمـــان:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

وەزارەتی رۆشنبیری لە جێبەجێ کردنی ئیشوکارەکانیدا زۆر پشت بە لیژنەکان دەبەستێت، جا ئەو لیژنانە چ هەمیشەیی بن، چ کاتی بن، لەبەر ئەوە بەرای من ئەم مادەیە بمێنێتەوە باشترە، سوپاس.

**بەڕێز جـــێـگری ســـەرۆکی ئـەنجـــوومـــەن:**

پرسیارێکم هەیە ئایا وەزیر لە وەزارەتەکەی خۆیدا دەسەلاتی ئەوەی پێ نەدراوە لیژنەیەک پێک بێنێت و، هەر دەبێت ئەم ئەرکە دەقێکی بۆ دابنرێ لە یاسادا؟.

**بەڕێز حـــازم مـــەحـــمـــود یوســـفی:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

ئەوە هەمیشە لە یاسادا شتی وا دەبێ، ئەگەر دەسەلاتی وەزیر لە یاساکەدا بخوێنینەوە هەموو شتێک دەگرێتەوە، بەڵام ئێمە لە یاسادا جەخت لەسەر هەندێ شت دەکەین کە بوونی، یان نەبوونی هیچ بایەخێکی ئەوەندە گەورەی نییەو، دانانەکەی تەنیا بۆ ئەوەیە کە گرنگییەتی تایبەتی بەو مەسەلە بدرێت، سوپاس.

**بەڕێز فـــــەرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەریری:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

داوای رای بەڕێز وەزیری رۆشنبیری و، لیژنەی یاسا دەکەین دەربارەی ئەم مادەیە، سوپاس.

**بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:**

وابزانم بەڕێز عەدنان رووننی کردەوە کە کتێبخانەی گشتی سەر بە کۆێ دەبێت لە مادە (٦)دا کە دەڵێ:( يحدد بنظام الهيكل التنظيمي ضمن تشكيلات الوزارة واختصاصاتها).

ئێستا مادەی (٦) کێ لەگەڵ ئەوەدایە وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە..؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟.. بەزۆری دەنگ مادە (٦) پەسند کرا.

**بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

المادة السابعة: للوزير تخويل بعض صلاحياته لرؤساء الدوائر الرئيسية فيها.

**بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:**

بەڕێز نەهلەخان پێش ئێستا تێبینییەکی هەبوو لەسەر مادە (٧)، کەسی دیکە تێبینی لەسەر ئەم مادە هەیە؟، نییە؟. کەواتە دەیخەینە دەنگدانەوە.

کێ لەگەڵ ئەوەدایە مـادە (٧) وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟ بەزۆربەی دەنگ مادە (٧) پەسند کرا.

**بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

المادة الثامنة: تعتبر القوانين والقرارات والانظمة والتعليمات الخاصة بالثقافة والفنون والرياضة والشباب الصادرة من الحكومة المركزية والتي لا تتعارض مع تطلعات شعب كوردستان نافذة المفعول لحين اصدار مايحل محلها او الغائها على ان لاتتعارض واحكام هذا القانون.

**بەڕێز فـــــەرەنســـــۆ تۆمـــــا هەریری:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

من پسپۆڕی یاسایی نیم، بەڵام پێموایە دەرکردنی یاسا کاری حکومەت نییە، بەڵکو ئەرکی ئەنجوومەنی یاسادانانە، بەرای ئەم یاسایانەی لەلایەن حکومەتەوە دەردەچن لە پەرلەماندا پەسند بکرێن، ئینجا بکرێنە یاسا، سوپاس.

**بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:**

مەبەست لەم مادەیە ئەوە نییە کە حکومەت یاسا دەربکات، بەڵکو بۆ ئەوەیە ئەو یاسایانەی کە لەلایەن حکومـەتی ناوەندییـەوە دەردەچن و، دژایەتی نـیـیـە لەگـەڵ بەرژەوەندی حکومـەتی کوردستان ئەوە با کاریان پێ بکرێت، تاکو یاسای نوێ لە پەرلەمانی کوردستان پەسند دەکرێن.

**بەڕێز فرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا/ سکرتێری ئەنجوومەن:**

**بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

بەرای من ئەو مـادەیە نەمـێنێ، چونکە بڕیارێکی تایبـەتمان هەیە لەسـەر یاسـاکـانی حکومـەتی ناوەندی کە بە دوو شێوەیە، یەکێکیان پێش کێشانەوەی ئیداراتی حکومەت، ئەوەی تریشیان

دوای کێشانەوەی ئیدارات لەلایەن حکومەتی ناوەندییەوە، لەبەر ئەوە پێویست ناکات بەم مادەیە مادام ئێمە پێشتر بڕیارێکمان هەیە لەم بارەیەوە، سوپاس.

**بەڕێز د. فایەق محەمەد گولپی:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

سەبارەت بە وەرزش حاڵەتێکی تایبەتی لەسەر یانەکانی کوردستان کە پەیوەندییان هەیە لەگەڵ یانەکانی حکومەتی ناوەندی، لەبەر ئەوە داوا دەکەم چارەیەک بۆ ئەم مەسەلەیە لە ناو یاسای رۆشنبیرییدا دابنێن، سوپاس.

**بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

رووبکردنەوەکەی بەڕێز فەرسەت راستە، بەڵام ئێمە ئەو مادەیەمان بۆ ئەوە داناوە کە زیاتر دڵنیابین کە ئەو یاساو بڕیارانەی لەگەڵ بەرژەوەندی کوردستان ناگونجێن ئێمە لێرەدا کارییان پێ ناکەین و، ئەوانەی کە دەشگونجێن ئەوە کاریان پێ دەکەین، چونکە بەراستی ئێمە ناتوانین هەموو یاساکانی وڵات بگۆڕین، سوپاس.

**بەڕێز حسێن عارف عەبدولڕەحمان:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

ئێمە لە یاسای وەزارەتی ئەوقاف هەمان دەقمان هەیە لە ماددە (١٠)ی وەزارەتی ئەوقافدا هاتووە: (تعتبر جميع القوانين والقرارات والانظمة والتعليمات الخاصة بالاوقاف نافذة المفعول لحين اصدار ما يحل محلها والغاءها)، چونکە هەندێ بڕیارو ڕێنمایی هەیە کە پێشتر لەلایەن حکومەتی ناوەندییەوە دەرچوونە ئێمە ئێستا لێرە سوودیان لێ وەردەگرین، لەبەر ئەوە بەرای من ئەو مادەیە بمێنێتەوە، سوپاس.

**بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

ئەگەر تێبینی یاساکانی هەموو دنیا بکەین دەبینین پاش گۆڕینی حوکم لە هەر شوێنێکدا ئەو مادەیە هەیە لە یاساکاندا، بۆ نموونە پاش گۆڕانی حوکمی شایانە (ملکی) لە عێراقدا لە یاساکانی شۆڕشی (١٤) تەموز ئەوە بەدی دەکەین، پاشان ئەو مادەیە زۆر جار هەموار دەکرێ و، خۆێ لە خۆیدا بوونی نامێنێت، سوپاس.

**بەڕێز بارزان خالید عەزیز/ بریکاری وەزارەتی رۆشنبیری:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

منیش پێموایە ئەم مادەیە نەمێنێ، لەبەر ئەوەی ئەو بڕیارانەی لەلایەن رژێمەوە دەرچوونە

**بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

ئەم مادەیە وەکو عورفێکی دادوەری لە هەموو یاساکانی جیهاندا هەیە، لەبەر ئەوە ئێمە ئەم مادەمان دانا بۆ ئەوەی دەسەلاتێکی زیاتر بدەینە وەزیر، سوپاس.

**بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:**

وابزانم قایم مەقامیش دەتوانێ لە قایقامیەتدا لیژنە پێک بهێنێت. کەواتە کێ لەگەڵ ئەوەدایە مادە (٥) وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟.. بەزۆربەی دەنگ مادە (٥) وەکو خۆی پەسند کرا.

**بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

المادة السادسة:

١ـ يحدد بنظام الهيكل التنظيمي لتشكيلات الوزارة واختصاصاتها.

٢ـ للوزير استحداث مديريات، واقسام، وشعب جديدة عند الاقتضاء.

**بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

لە بڕگە (٢)دا وشەی (مدیریات) زیادە، چونکە بەڕێوەبەرایەتییەکان **لە پێکهاتەی** (تشکیلات) وەزارەتدا دیاری کراون، لەبەر ئەوە بەرای من بڕگە **(٢) تەنها ببێ بە( للوزیر** استحداث اقسام وشعب عند الاقتضاء)، سوپاس.

**بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:**

باشە بۆچی (مدیریات) زیادەیە؟!، ئایا بەشەکان نابێت ببەسترێنەوە بە بەڕێوەبەرایەتییەکان؟.

**بەڕێز فەرەنسۆ تۆمای هەریری:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

بەڕێز جەمیل پێشتر باسی کتێبخانەی گشتی کرد، بەڵام بەڕێز وەزیری رۆشنبیری و، لیژنەی یاسا وەڵامیان نەدایەوە.

کتێبخانەی گشتی لە یاساکەدا ناوی هاتووە، بەڵام نیشانی نەداوە بە کوێ گرێ دەدرێ؟، سوپاس.

**بەڕێز شێرکو فایەق بێکەس/وەزیری رۆشنبیری:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

کتێبخانەی گشتی تاکو ئێستا بەستراوەتەوە بە وەزارەتی ناوخۆ، بەڵام ئێستا هیچ هۆبەکی سیاسی نییە کە کتێبخانەی گشتی سەر بە وەزارەتی ناوخۆ بێت، لەبەر ئەوە بەرای من ئەم

کتێبخانەیە دەبێ پەیوەندیی هەبێ بەوەزارەتی رۆشنبیری، ئەگەر ئێوە خۆتان بڕیارێکی لێرە لەسەر بدەن، سوپاس.

**بەڕێز فـــــەرەنســـــۆ تۆمـــــا هـەریری:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

ئەم مەسەلەیە روونە دامەزراندنی کتێبخانەی گشتی ئەرکی وەزارەتی رۆشنبیرییە، سوپاس.

**بەڕێز شێرکـۆ فـایەق بێکەس/وەزیری رۆشنبیـری:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

مەبەستم لەم کتێبخانە گشتییانەیە کە ئێستا لەشارەکانی کوردستاندا هەن، ئەمانە تاکو ئێستا سەر بە (فەرمانگەی خۆجێیەتی) وەزارەتی ناوخۆن، سوپاس.

**بەڕێز شـــەوکـــەت حـــاجی مـــوشـیـــر ئەحـمـــەد:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

رای هەموومان وایە کە کتێبخانەی گشتی سەر بە وەزارەتی رۆشنبیری بێت، بۆ ئەوەی ئێمە لەسەر سیاسەتی بەعس نەڕۆین، سوپاس.

**بەڕێز د. عـــیـــزەدین مـــســـتـــەفـــا رەســـول:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

لێرە دووشت تێکەڵ کرا، لە هەموو ولاتێکدا کتێبخانەیەک هەیە پێی دەڵێن (کتێبخانەی نیشتمانیی) کە کتێبخانەیەکی گشتییە کە کۆمەڵێک کتێب و، بەڵگەنامەو، دەست نووس و، شتی تری ولاتەکەی تێدا کۆ دەکرێتەوە وەکو (کتێبخانەی کۆنگرنسی ئەمریکی)، بەرای من ئەم جۆرە کتێبخانەیە پێویستە سەر بە وەزارەتی رۆشنبیری بێت، بەڵام کتێبخانەکانی دیکە ئەوا هەر یەکەیان سەر بەم شوێنە دەبێت کە لێپرسراوەتی وەکو کتێبخانەی زانکۆ و، فەرمانگەکان، سوپاس.

**بەڕێز عـــەدنـان مـــحـــەمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

هەروەکو بەڕێز د.عیزەدین گوتی کتێبخانەی نیشتمانیی جیاوازی هەیە لەگەڵ کتێبخانەکانی پارێزگاکان کە سەبەر بە فەرمانگەی خۆجێیەتین، چونکە ئەم کتێبخانانە نیمچە رەسمین و، بودجەیەکی تایبەتیان لە فەرماگەی خۆجێیەتی بۆ دابین دەکرێت، لەبەر ئەوەی بە رای ئێمە وەکو لیژنەی یاسا لێرەدا دوو بابەت تێکەڵاو کراوە، سوپاس.

**بەڕێز فـــــەرەنســـــۆ تۆمـــــا هـەریری:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

ئێمە لارییمان لەوە نییە کە (کتێبخانەی گشتی) سەر بەوەزارەتی رۆشنبیرییە ئەوە شتێکە تەواو بووە، بەڵام من پرسیارم کرد ئەم کتێبخانەیە بە کوێ گرێ دەدرێ؟، سوپاس.

هەمووی دژی میللەتی کوردن و، پشتگیری رایەکەی بەڕێز فەرسەت دەکەم کە ئەم مادەیە نەمێنێت، سوپاس.

**بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:**

بەڕێز فەرسەت مەبەستی ئەوە نەبوو کەم ئەم مادەیە نەمێنێ، دەڵێت ئەم مادەیە لە بڕیارێکی دیکەی پەرلەماندا هەیە.

**بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا/سکرتێری ئەنجوومەن:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

قسەی بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن دووبارە دەکەمەوە، من مەبەستم ئەوە نەبوو ناوەڕۆکی مادەکە نەمێنێت، بەڵام تەنیا مەبەستم ئەوە بوو ئێمە پێش ئێستا بڕیارێکی یاساییمان داوە سەبارەت ئەم بابەتە، لەبەر ئەوە دووبارە بوونەوەی ئەم مادەیە یاسایی نییە، سوپاس.

**بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:**

ئێستا پێشنیارێک هەیە کە مادە (٨) نەمێنێت.

کێ لەگەڵ ئەوەدایە مادە (٨) لاببرێت لەم یاسایەدا تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەدژە؟ زۆربەی دەنگ لەگەڵ ئەوەدایە کە مادە (٨) وەکو خۆی بمێنێتەوە، کەواتە ئەم مادەیە وەکو خۆی دەمێنێتەوە.

**بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

المادة التاسعة: على الوزراء المختصين تنفيذ احكام هذا القانون.

بەڕێزان لە چاپ (وزير المختص) هاتووە (على الوزراء المختصين تنفيذ احكام هذا القانون).

**بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:**

کێ تێبینی هەیە لەسەر مادە (٩)؟. نییە. کەواتە دەیخەینە دەنگدانەوە..

کێ لەگەڵ ئەوەدایە مادە (٩) وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟ بەزۆری دەنگ مادە (٩) پەسند کرا.

**بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

المادة العاشرة: ينفذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية.

**بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:**

کێ تێبینی هەیە لەسەر ئەم مادەیە؟. نییە.

کێ لەگەڵ ئەوەدایە مادە (١٠) وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟ بەزۆری دەنگ مادە (١٠) پەسند کرا.

**بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

الاسباب الموجبة: نظرا للفترة الطويلة التي عانى منها الشعب الكردي والاقليات القومية في كوردستان من الاضطهاد والقهر الفكري وقطع دابر المبدعين من الكتاب والشعراء والادباء، ومحاولة تشويه التاريخ الثقافي وطمس معالم القومية العادلة سيما وقد رسخت الفرصة التاريخية في تمتع الشعب الكردي في كوردستان العراق بالديمقراطية واتخاذ پرلمان ديمقراطي وتشكيل مجلس الوزراء، والحاجة الى وزارة الثقافة تعني بالثقافة والاعلام والفنون والرياضة و ما يتصل بهذه الجوانب من امور ومهام مختلفة فقد شرع هذا القانون.

**بەڕێز د. عـــیـــزەدین مـــســـتـــەفـــا رەســـول:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

تێبینیم هەیە لەسەر دەستەواژەی (ابداع المبدعين الكتاب والشعراء والادباء)، ئێمە کە دەیکەین بە کوردی وابزانم بەڕێز وەزیری ڕۆشنبیری ئاگادارە لەساڵی (١٩٧٠)ەوە تا ئەمڕۆ لە هەموو کۆنگرەکانی یەکێتی نووسەرانی کوردا گفتوگۆ لەسە ئەوە دەکەین کە وشەی نووسەر لە زمانی (کوردی و، ئینگلیزی و روسی) نووسەر و شاعر و، هەموو شتێک دەگرێتەوە، لەبەر ئەوە پێنشیار دەکەم کە بڕگەکە بەم شوەیە بێت: (قتل ابداع المبدعين والكتاب)، سوپاس.

**بەڕێز د. فـــایەق مـــحـــەمـــەد گـــولپی:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

پێشنیار دەکەم (شعب الكردي) بکرێ بە (شعب کوردستان)، چونکە بە تەنها نەتەوەی کورد لە کوردستاندا نییە، سوپاس.

**بەڕێز جـــێـگری ســـەرۆکی ئـەنجـــوومـــەن:**

خۆی ڕۆشنبیری کوردستان نییە، تاوەکو بڵێین ڕۆشنبیری کوردستان، چونکە کەمە نەتەوایەتییەکانی دیکە لەگەڵ میللەتی کورد لە کوردستاندا دەژین، لەبەر ئەوە دەبێ بڵێین ڕۆشبیری کوردی.

**بەڕێز فـــــەرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەریری:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

من نالێم (الشعب الكوردي) لە دەقەکەدا لابېرێت، بەڵام با ئیشارەت بە (اقلیات)یش بدرێت، چونکە لێرەدا لەگەڵ ئەم رستەیەدا یەک ناگرێتەوە کە دەڵێ (سنحت فرصة تأريخية في تمتع الشعب الكوردي في اقليم كوردستان)، سوپاس.

**بەڕێز شـــــەمـــــائیل ئـنـو بـنـیـــــامـین:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

العبارة تقول: (نظرا للفترة الطويلة التي عاناها الشعب الكردي والاقليات القومية)، وعليه

يجب ان نتكلم بصيغة المثنى وليس بصيغة المفرد ، لاننا نقول (الشعب الكوردي والاقليات القومية)، شكراً.

**بەڕێز ئەکـــبـــەر حـــەیدەر مـــوســـا:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.**

بۆ ئەوەی ئەم بابەتە چارەسەر بکەین، پێشنیار دەکەم وشەی (اقلیات) بخرێتە سەر (الشـعب الکوردي) واتە بەم شێوەیە بێت (الشعب الکوردي والاقلیات في اقلیم کوردستان)، سوپاس.

**بەڕێز بەختـــیـــار حـــەیدەر عـــوســـمـــان:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.**

بەڕاستی ئەو دەستەواژانەی کە هاتووە لە هۆکارە پێویستییەکاندا لە رووی زمانەوانییەوە زۆر تەواو نییەو، دووبارە بوونەوەی تێدایە، لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم کە دەقەکە بەم شێوەیە بێت:(نظرا للفترة الطویلة التي عانی منها الشعب الکردي والاقلیات القومیة في کوردستان وتحت الاضطهاد الثقافي والقهر الفکري وقتل صنف الابداع ومحاولة تشویه تأریخه وطمس معالمه والان وبعد ان سنحت الفرصة في تمتع الشعب الکردي في اقلیم کوردستان والدیمقراطیة واتنخاب ممثلیه وتشکیل مجلس وزراء فقد اصبحت الحاجة ماسة الی تشکیل وزارة للثقافة تعني بالثقافة والاعلام والنشر فقد شرع هذا القانون).

**بەڕێز شێرکۆ فـایەق بێکەس/وەزیری رۆشنبیـری:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.**

منیش پشتگیری رایەکەی بەڕێز د. عیزەدین دەکەم کە دەستەواژەکە بەم شێوەیە بێت: (الکتـاب والشـــعـــراء والفـنانین)، بەڵام ئەگەر هەر وەکو خۆی مـایەوە پێـویسـتـە دەسـتنیـشـانی هونەرمەندەکانیش بکرێت، سوپاس.

**بەڕێزعـــەدنان مـــحـــەمـــەد ئەقـــشـــبـــەندیی:**

**بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومـــــەن.**

هۆکارە پێویستییەکان (اسباب الموجبة) خۆی داڕشتنی بیروڕایە، لەبەر ئەوە پێشنار دەکەم کە هەر ئەندامێکی هەر بیـروڕایەکی هەیە دەربارەی ئەمـە، پێـشکەشی سـەرۆکـایەتی بکات بە نووسین بۆ ئەوەی ئێمە سوودی لێ وەربگرین لە داڕشتنی هۆکارە پێویستییەکانی ئەم یاسایەدا، سوپاس.

**بەڕێز جـــێـگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:**

هۆکارە پێویستییەکان وتارێکی ئەدەبی، یان سیاسی نییە، بەڵکو بەڵگە و هۆی دەرکردنی ئەم یاسایەی تێدا روون دەکرێتەوە، لەبەر ئەوە ئێمە تەنیا ماوە بە گفـتوگۆ کردن لەسەر داڕشتنی یاسایی دەدەین، بەڵام بیروڕای سیاسی لێرە پێویست ناکات.

**بەڕێز ئەحـــــمـــــەد ئەبو بەکـــر بـامـــڕنی:**

**بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

بڕگەی دوایی (تمتع الشعب الكردي في كوردستان) ئەمە واقیعی کوردستان ناسەلمێنێ، چونکە تەنها میللەتی کورد ئازادیبیان وەرنەگرتووە لە کوردستاندا، بەڵکو کەمە نەتەوایەتیەکانی دیکەش لەم واقیعەدا دەژین، لەبەر ئەوە لەم یاسادایە دەبێت باسی ئەوانیش بکرێت، سوپاس.

**بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:**

بەڕێز وەزیری رۆشنبیری داڕشتنێکی هەیە، تکایە بەڕێز ئەیاد بیخوێنەوە، چونکە دەقەکەی دیکە کەموکورتی تێدایەو، ئەندامان کۆک نین لەسەری.

**بەڕێز ئەیـاد حـــاجی نـامـق مـــەجـــیـــد:**

**بـەڕێزســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

(نظرا للفترة الطويلة التي عانى منها الشعب الكردي والاقليات القومية من الاضطهاد الثقافي، والقهر الفكري، وقتل روح الابداع، ومحاولة تشويه تاريخه الثقافي وطمس معالمه القومية وبعد ان سنحت الفرصة في تمتع الشعب الكردي في اقليم كوردستان العراق بالديمقراطية، وبرلمان ديمقراطي).

ئەو پێشنیارانەی بەڕێز بەختیار کردی لە رووی زمانەوانییەوە دەتوانین وەری بگرین، ئەگەر ماوە هەبێ ئەو پێشنیارەی کە هاتووە بیخوێنمەوە، سوپاس.

**بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:**

بەرای من لێژنەی یاسایی دووبارە چاوێک بە داڕشتنی (اسباب موجبه)کە دابخشێنێتەوە.

**بەڕێز فـــــەرەنســـــۆ تـۆمـــــا هـەریری:**

**بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

داڕشتنەکەی بەڕێز بەختیار هیچ شتێکی تازەی تێدا نییە، من داوا دەکەم داڕشتنەکە یەکخستنی (تنسيق)ی تێدا بێت لە ناوەڕۆکەکەیدا، سوپاس.

**بەڕێز فـــەلەکـــەدین ســـابیـــر کـــاکـــەیی:**

**بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

ئەم بابەتە خاڵێکی دیکەی یاسایی تێدایە، نەک تەنها (تمتع الشعب الكردي بالديمقراطية)، چونکە لەوانەیە دیموکراتیەت هەبێ و، ئێمە پێویستمان بەوەزارەتی رۆشنبیری نەبێت، چونکە لەکاتی دامەزراندنی وەزارەتەکانی کوردستان پشت بەیاسای فیدرالیەت دەبەستریت کە ئەمە مافێکی ئاسایی کورده، سوپاس.

**بەڕێز ئەیـاد حـــاجی نـامـق مـــەجـــیـــد:**

**بـەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.**

خۆی پێشنیارەکە بەم شێوەیە:(نظرا للفترة الطويلة التي عاناها الشعب الكردي والاقليات

القومية في كوردستان من الاضطهاد الثقافي، والقهر الفكري، وقتل روح الابداع، ومحاولة تشويه تاريخه، وتراثه الادبي والثقافي، وطمس طموحاته القومية العادلة سيما وقد سنحت لة الفرصة التاريخية في تمتع شعب كوردستان العراق بالديمقراطية وانتخاب ممثلي البرلمان الديمقراطي وتشكيل مجلس الوزراء والحاجة الى وزارة الثقافة تعني بالثقافة والاعلام والفنون والرياضة و ما يتصل بهذه الجوانب من امور ومهام مختلفة فقد شرع هذا القانون)، سوپاس.

**بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:**

کێ لەگەڵ ئەوەدایە ئەو پێشنیارەی بەڕێز ئەیاد خوێندیەوە وەربگیرێت تکایە دەست بەرزبکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟.. بەزۆربەی دەنگ هۆکارە پێویستییەکان پەسەند کرا.

**بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

هۆکارە پێویستییەکان نابێت دەنگی لەسەر بدرێت، چونکە لە ناو پێڕەوی ناوخۆدا نییە، سوپاس.

**بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:**

هۆکارە پێویستییەکان هەمیشە دەنگدانی لەسەر کراوە، چونکە بەشێکە لە یاسادا.

**بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

یاساکە دەبێت،بەگشتی دەنگدانی لەسەر بکرێت، سوپاس.

**بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:**

کێ لەگەڵ ئەوەدایە یاساکە بەگشتی وەربگیرێ تکایە دەستی بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟.. بەزۆربەی دەنگ یاسای وەزارەتی رۆشنبیری پەسند کرا.

**بەڕێز شەوکەت حاجی موشیر ئەحمەد:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.**

دیارە هەموومان دەزانین لە ئەنجامی خەباتێکی دوور ودرێژی میللەتەکەمان و، تێکۆشانی (پ.م) قارەمانەکاندا پەرلەمان و حکومەت پێکهات، بەڵام بەداخەوە لەم یاسایەدا هیچ باسی پێشمەرگە نەکراوە. من پێشنیار دەکەم لە مادەی(٦)دا بەشێک بەناوی (کەلتوری پێشمەرگە) زیاد بکرێت، سوپاس.

**بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:**

زۆر سوپاس وابزانم ئەوە پاشان لە پێڕەو وەزارەتی پێشمەرگە ئەم خاڵە رەچاو دەکات.

لەبەر ئەوەی تاکو ئێستا هیچ یاسایەک ئامادە نەبوو بۆ گفتوگۆ کردن، تا هەفتەیەکی دیکە دانیشتنمان نییە.

دانیشتنی ئەمڕۆمان کۆتایی پێهات زۆر سوپاستان دەکەین.

**فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا**
**سکرتێری ئەنجوومەن**

**نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا**
**جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن**

**جوهر نامق سالم**
**سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق**

# یاسای وەزارەتی رۆشنبیری

**مادەی یەکەم:**

مەبەست لەم وشانەی خوارەوە ماناکانی تەنیشتیانە:

١- هەرێم: هەرێمی کوردستانی عێراق.

٢- وەزارەت: وەزارەتی رۆشنبیری هەرێم.

٣- وەزیر: وەزیری رۆشنبیری هەرێم.

٤- بریکاری وەزارەت: بریکاری وەزارەتی رۆشنبیری هەرێم.

**مادەی دووەم:**

وەزارەت بەدیهێنانی ئەم ئەرکانەی لە ئەستۆیە:

١- پاراستنی رەسەنایەتی ی رۆشنبیریی کوردی وپێشخستنی بەشێوەیەک کەلەگەڵ بەها رەوشتی یەکانی کۆمەڵگای کوردەواری و ئامانجەکانی بزووتنەوەی رزگاریخوازیی کوردستانی وئاواتە دیموکراتی یەکانی وگەشەپێدانی گیانی گونجان وبرایەتی لە نێوان کۆرۆکالانی گەلی کوردستاندا بگونجێ وبەستنی پەیوەندیی رۆشنبیری لەنێوان گەلی کورد وگەلانی ناوچەکە وجیهاندا.

٢- پشتگیری کردن وهاندانی بزووتنەوەی دانان ووەرگێران وبڵاوکردنەوە لەهەرێمدا ویاریدەدانی نووسەران وئەدەیبان وشاعیران و هونەرمەندان بەلەچاپدان وبڵاوکردنەوەی بەرهەمەکانیان.

٣- دامەزراندنی دەزگایەک بۆ چاپەمەنی ورۆژنامەگەری وبڵاوکردنەوەو دابەشکردن.

٤- دامەزراندنی کتێبخانەیەکی نیشتمانی بۆ هەرێم.

٥- دامەزراندنی مەڵبەندێکی گشتی بۆ هونەرەکان.

٦- هاندانی بەهرەی ئەدەبی وهونەری وزانستی و وەرزشیی خوڵقێنەری لاو.

٧- بایەخدانێکی بابەتی بەرۆشنبیریی منداڵ بەئەدەب وهونەرەوە.

٨- پشتگیری کردن وهاندانی بزووتنەوەی شانۆگەری وهونەرە میللی یەکان وپیشەسازیی سینەمای کوردی.

٩- پشتگیری کردن وهاندانی یەکێتی وردێکخراو ویانەو تیپە رۆشنبیری وئەدەبی وهونەری وزانستی یەکان.

١٠- سازدانی میهرەجان ودیدار وکۆڕی رۆشنبیری وئەدەبی و وەرزشی وردێکخستنی پیشانگای هونەری شێوەکاری.

١١- بووژاندنەوەی سامانی نەتەوایەتی ی میللی لەگشت بوارەکانی دا(ئەدەب هونەر، پیشە میللی یەکان) ودامەزراندنی ئەنتیکەخانەی تایبەتی بۆیان وپشتگیری وفراوانکردنی ئەوانەی هەن.

١٢- گەڕان بۆ دۆزینەوەی شوێنەوارەکان وپاراستنیان و وەرگرتنەوەی ئەوانەی لەدەرەوەی هەرێمدان ودامەزراندنی ئەنتیکەخانەیەکی نیشتمانیی و ئەنتیکەخانەی ناوخۆیی بۆیان وپشتگیری وفراوانکردنی ئەوانەی هەن.

١٣- دەرکردنی ڕۆژنامەیەک کەببێتە ئۆرگانی حکومەتی هەرێم.

١٤- دامەزراندنی چەند ئیزگەیەکی رادیۆو تەلەفزیۆن.

١٥- دامەزراندنی ئاژانسێکی دەنگ وباس.

١٦- پشتگیری کردن وهاندانی بزووتنەوەی وەرزشی وکەشفی ولاوان لە هەرێمدا.

**مادەی سێیەم:**

١- وەزیر سەرۆکی بالای وەزارەتە و بەرپرسیارە لە ڕێ نیشاندانی لەکارەکانیدا وسەرپەرشتی وچاودێری کردنی چالاکی یەکانی هەرلەویشەوە ئەو بڕیار وفەرمان ورێنمایی یانە دەردەچن کە پەیوەندیان بە ئەرکەکانی وەزارەت ودەزگاکانی یەوە لەرووی یاسایی و بەڕێوەبردن وهونەری یەوە هەیە لەچوار چێوەی ئەم یاساو پێڕە و ڕێنمایی یە کارپێکراوەکانی تردا. هەروەکوو لەبەردەم ئەنجوومەنی وەزیراندا بەو مانایەی کە ئەندامێکی هاوبەشێتی بەرپرسیارە.

٢- بریکاری وەزارەت ئەو ئەرکانە بەجێ دێنێ کەوەزیر بۆیانی دیاری دەکا.

**مادەی چوارەم:**

وەزارەت لەم دام ودەزگاو بەڕێوەبەرێتی یانە پێکدێ:

١- نووسینگەی وەزیر.

٢- نووسینگەی بریکاری وەزارەت.

٣- بەڕێوەبەرێتیی گشتی دیوانی وەزارەت کەلەم بەڕێوەبەرێتی یانە پێکدێ:

أ - بەڕوەبەرێتی ئیدارەو کەسان.

ب- بەڕێوەبەرێتیی ژمێریاری وپێداچوونەوە.

ج- بەڕوەبەرێتیی نەخشەدانان وبەدواداچوون.

د - بەڕێوەبەرێتی پەیوەندیی.

هـ - دایەرەی قانونی.

٤- بەڕێوەبەرێتی ی گشتیی ڕۆشنبیری وهونەر کە لەم بەڕێوەبەرێتییانە پێکدێ:

أ - بەڕێوەبەرێتیی دانان ووەرگێڕان وبڵاوکردنەوە.

ب- بەڕێوەبەرێتیی هونەرە شێوەکارییەکان.

ج- بەڕێوەبەرێتیی سینەماوشانۆ.
د - دایەرەی ڕۆشنبیریی منداڵ.
هـ - بەڕێوەبەرێتیی هاندانی زانستی.
و- بەڕێوەبەرێتیی سامانی میللی.
ز- بەڕێوەبەرێتیی لێکۆڵینەوەی ئاواز ومۆسیقا.
ح - بەڕێوەبەرێتیی ڕۆشنبیریی تورکمانی.
ط- بەڕێوەبەرێتیی ڕۆشنبیریی ئاشووری.
ی- بەڕێوەبەرێتییەکانی ڕۆشنبیری لە پارێزگاکانی هەرێمدا.
ک- خانەی جلوبەرگی کوردی.

٥- بەڕێوەبەرێتیی گشتیی شوێنەوارەکان کە بەڕێوەبەرێتییەکانی شوێنەواری پارێزگاکانی هەرێمی پێوە دەبەسترێنەوە.

٦- بەڕێوەبەرێتیی گشتیی ڕاگەیاندن کە لەم بەڕێوەبەرێتییانە پێکدێ:

أ - بەڕێوەبەرێتیی ڕادیۆ تەلەفزیۆن.
ب- بەڕێوەبەرێتیی ئاژانسی دەنگوباسی کوردستان.

٧- بەڕێوەبەرێتیی گشتیی وەرزش ولاوان کە بەڕێوەبەرێتییەکانی وەرزش ولاوانی پارێزگاکانی هەرێمی پێوەدەبەسترێنەوە.

٨- دەزگای چاپەمەنی و ڕۆژنامەگەری و بڵاوکردنەوە ودابەشکردن کە بەپێی پێڕەوێکی تایبەتی دادەمەزرێنرێ.

**مادەی پێنجەم:**

وەزیر بۆی هەیە لیژنەی هەمیشەیی وکاتی بەمەبەستی بەدی هێنانی ئەو ئەرکانە پێکبێنێ کە لە ماده(٢)ی ئەم یاسایەدا دیاری کراون.

**مادەی شەشەم:**

یەکەم: قەوارەی ڕێکوپێکیی وەزارەت ودەسەڵاتەکانیان پێڕەوێکی تایبەتی دیاری دەکرێن.

دووەم: وەزیر بۆی هەیە لەکاتی پێویستدا، بەڕێوەبەرێتی وبەش ولقی نوێ پێک بهێنێ.

**مادەی حەوتەم:**

وەزیر بۆی هەیە هەندێ لە دەسەڵاتەکانی خۆی بەسەرۆکی دایەرە سەرەکییەکانی وەزارەت بسپێرێ.

**مادەی هەشتەم:**

ئەو یاسا و بڕیار و پێڕەو و ڕێنماییانەی تایبەتن بە ڕۆشنبیری وهونەرو وەرزش ولاوانەوە و لە حوکمەتی ناوەندییەوە دەرچوون و، وادادەنرێن کە لە کارپێکردندا دەبن تا وەختی دەرکردنی

ئەوانەی جێگەیان دەگرنەوە، یا هەڵدەوەشێنرێنەوە بەمەرجێ لەگەڵ ئاواتەکانی گەلی کوردستان وحوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکۆک نەبن.

**مادەی نۆیەم:**

دەبێ وەزیرە پەیوەندارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

**مادەی دەیەم:**

ئەم یاسایە لە رۆژی بڵاوکردنەوەیەوە لە رۆژنامەی رەسمیدا کاری پێدەکرێ.

**نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا**
**و/سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق**

## (هۆیەکانی دەرکردنی ئەم یاسایە)

لەبەر ئەو ماوە دوورودرێژەی کەگەلی کورد وکەمە نەتەوایەتی یەکان لەکوردستاندا دووچاری چەوساندنەوەی رۆشنبیری وخنکاندنی ئایدۆلۆجی وکوشتنی گیانی خولقاندن وتەقەلای شێواندنی مێژووی رۆشنبیری وسرینەوەی شێوازی ئاواتە نەتەوایەتی یەکانی بووبوون بەتایبەتیش کەئێستا وا هەلێکی مێژوویی هەڵکەوتووە تا گەلی کوردستانی عێراق بەدیموکراتیەت و هەڵبژاردنی نوێنەرەکانی بۆ پەرلەمانێکی دیموکراتی وپێکهێنانی ئەنجوومەنی وەزیرانی خۆی شادبێ، ئینجا لەبەر پێویستی ی بوونی وەزارەتێک کە بایەخ بەرۆشنبیری وراگەیاندن وبڵاوکردنەوە وهونەرو وەرزش وهەر کاروبارێک بدا کە پەیوەندیی بەم ئەرکەجۆراو جۆرانەوە هەبێ، ئەم یاسایە دەرکرا.